

Brutovszky Gabriella

Magyar–német–biológia szakos tanár (Jedlik Ányos Gimnázium, Budapest)

és irodalomkutató (Eszterházy Károly Főiskola, Eger),

lakhely: Budapest–Rozsnyó, e-mail: brutigabi@gmail.com

Shakespeare újratöltve

Shakespeare-projekt¹

A tavalyi Shakespeare-év keretében egy 6 tanórából álló projektmunkát dolgoztam ki 9-10. osztályos diákok részére. Ennek a tanulási-tanítási egységnek az összefoglalóját közlöm itt, melyben elsősorban az órák konkrét módszertani eszköztárára fókuszálok. Kreatív, tantárgyakon átívelő feladatsorokat közlök, melynek egy része saját módszertani egység, míg egyes feladatok kreatív irodalmi versenyekről, honlapokról lehetnek ismerősek.

A tanulási-tanítás egység témája:

A Globe Színház. Shakespeare drámái és a magyar fordítások. Shakespeare: *Rómeó és Júlia*. Projektmunka kreatív feladatokkal.

A tanulási-tanítási egység cél- és feladatrendszere: A reneszánsz színház megismerése. Shakespeare drámáinak egyedisége. A kommunikációs készség fejlesztése. Véleménynyilvánítás és érvelés. A tanulók már elsajátították a reneszánsz kultúra, irodalom sajátosságait. Otthon vannak a reneszánsz művészetben és a reneszánsz irodalomban. A projekt keretében A Globe Színház jelentősége kerül fókuszba, Shakespeare drámáinak popularitása, a magyar fordítások és a *Rómeó és Júlia*.

1. Fantom jelenetek: ami kimaradt a drámából

Készítetek max. 5 perces videofilmet, melyben a *Rómeó és Júlia* című Shakespeare-dráma egy-egy „kimaradt” (azaz nem megírt) jelenetét dolgoztátok fel.

2. „Shakespeare színházában jártam” – élménybeszámoló

Írjátok egy kitalált élménybeszámolót „Shakespeare színházában jártam” címmel! (10-12 mondat)

3. A Globe Színház makettje/prezentáció

Készítetek el a Globe Színház makettjét! Dolgozhattok saját terv alapján, vagy felhasználhatjátok az alábbi makettet is. A Globe egy különleges színház volt. Színészek építették színészeknek. Shakespeare legtöbb színdarabját a Globe számára írta. Kutassatok e színházról, a történetéről, a jelentőségéről! Munkátokban mutassátok be a színházat kívülről, belülről, a kort, amelyben épült és fénykorát élte. Hogyan kapcsolódik az író munkássága a színházhoz?

Készítetek egy 15 diából álló Power Point bemutatót ebben a témában! Legyen bevezető, kifejtés és zárás/összefoglalás. Munkátoknak adjatok címet, és képekkel illusztráljátok!

4. *Rómeó és Júlia* és *Katniss és Peeta* sorstörténete (egy házi olvasmány és egy szabadon választható könyv közös metszéspontjai)

Milyen különbségeket és metszéspontokat véltetek felfedezni a *Rómeó és Júlia* című mű, illetve az *Éhezők viadala* két főszereplőjének sorstörténetében?

5. Shakespeare LXXV. szonett és Tóth Krisztina: *Az vagy nekem c. mű összehasonlítása*

Hogyan írja újra Tóth Krisztina a híres Shakespeare-szonettet? Milyen eltéréseket és metszéspontokat fedeztek fel a két versben?

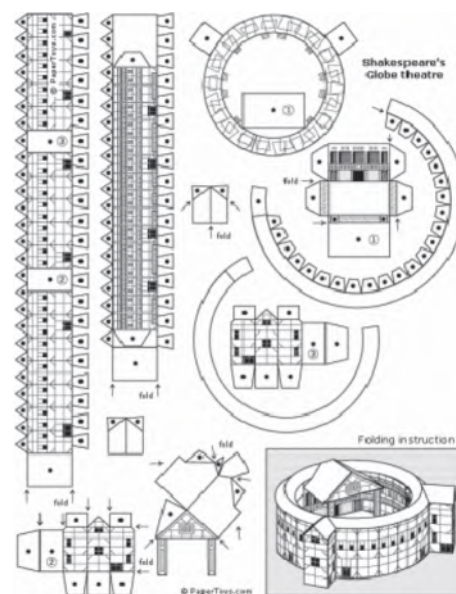
6. Shakespeare-fordítások

Írjátok le, hogy szerintetek Varró Dani modern fordítása miben különbözik a három klasszikusnak számító munkától (Vörösmarty Mihály, Füst Milán, Mészöly Dezső)! Mit ad hozzá a klasszikus fordításokhoz, esetleg mit hiányoltok? Ti melyik fordításban olvastátok végig legszívesebben a művet? Miért? Nektek mi a véleményetek a klasszikus drámai művek modern újrafordításairól?

(A *Lear király* című királydráma egyik részletét vizsgálják)

7. Túlvilági interjú és állókép

Állókép: Készítetek állóképet a *Rómeó és Júlia* című mű kulcsjeleneteiből! (csoportban dolgoznak, minden csoport más-más jelenetet kap: báli jelenet, Mercutio és Tybalt jelenete, a

titkos esküvő, Lőrinc barát siet a levél után, a kriptai jelenet, a gyászoló család)

Túlvilági interjú: Bújjatok *Rómeó és Júlia* bőrébe, és mondjátok el, hogy a megbékélés szándékával mit üzentek az élőknek!

Forrás és hasznos oldalak:

- <http://mashakespearebizottsag.wordpress.com/>
- <http://levelezoversenyek.hu/szivarvanyhid/>
- <http://www.sulinet.hu/tanar/kompetenciatruletek/index.html>
- <http://szerencsekerek.eu/index.php?id=106>

JEGYZETEK:

¹ „A kutatás az Európai Unió és Magyarország támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával a TÁMOP 4.2.4.A/2-11-1-2012-0001 azonosító számú „Nemzeti Kiválóság Program – Hazai hallgatói, illetve kutatói személyi támogatást biztosító rendszer kidolgozása és működtetése konvergencia program” című kiemelt projekt keretében közölt valósult meg”.

Óra	A téma órákra bontása	Didaktikai feladatok	Fejlesztési területek (attitűdök, készségek, képességek)	Ismeretanyag (fogalmak, szabályok stb.)	Módszerek, munkaformák	Szemléltetés, eszközök	Házi feladat	Megjegyzések
1.	A Shakespeare-projekt ismertetése, Shakespeare drámái és a magyar fordítások	Shakespeare drámáinak sajátosságai, a magyar fordítások kérdésköre (Lear király drámarészletek alapján, 3 fordító szövege)	kognitív ismeretek elsajátítása, véleményalkotás, érvelési technika, együttműködés párban	Shakespeare alakja és alkotói korszakai, műfajok: királydrámák, komédiák, tragédiák, regényes színmű, Alaphelyzetek, sorskérdések, egyedi nyelvezet, magyar fordítások (Lear király)	frontális, egyéni munka, páros munka	fűzet, poszter	Böngéssz az interneten! Feladatlap kitöltése a Shakespeare évvel kapcsolatban. Egyéni munka.	Nyelvi tagozatról van szó, így nagy hangsúlyt fektetnek a fordítások kérdéskörére
2.	A Globe Színház	A reneszánsz angol színház megismerése, anyaggyűjtés, rendszerezés. Poszterkészítés.	együttműködés, rendszerezés, szelekció, a közös munka tervezésének szintjei	a Globe Színház jegyei: kívülről hatszög alakú, belülről kör, hármas tagolás, csak férfiak játszanak, min. díszlet és jelmez, a függöny szerepe, az erkélyek szerepe stb.	frontális és csoportmunka, egyéni munka	tankönyv, okostelefon, segédanyagok, fűzet	Globe makett vagy ppt elkészítése csoportokban – a részfeladatok szétosztása, ezeket utolsó órán (6.) mutatják majd be	a maketthez szükséges alaprajzot megkapják, a csoport maga dönti el, mit szeretne készíteni, ha szeretné, mindkettőt elkészítheti
3.	Rómeó és Júlia c. dráma elemzése	A Rómeó és Júlia házi olvasmány feldolgozása a könyvben található szempontok alapján poszteren	kognitív ismeretek elsajátítása, kommunikáció fejlesztése, előadói attitűdök fejlesztése	drámai alaphelyzet, konfliktusok, véletlen és sorsszerűség, dramaturgia, fény és sötétség, műfaj, hangnem, stílus, hagyományba ágyazottság	dráma módszer: állókép, túlvilági interjú, kooperatív munka: közös poszterkészítés, annak bemutatása, frontális: fűzetben jegyzetelés	A2-es poszter, filcek, fűzet	Rövid (8-10 mondatos) összehasonlító elemzés: Rómeó és Júlia és Katniss és Peeta sors története (Susan Collin: Éhezők viadala)	
4.	Fantom jelenetek: a kimaradt drámarészlet	kreatív munka, a Rómeó és Júlia c. dráma továbbgondolása, a rövidfilm forgatására való felkészülés, a történet, a szereplők, a helyszín, a díszlet kiválasztása	kommunikációs készség, együttműködés, véleménynyilvánítás, elfogadás, kreativitás	a Rómeó és Júlia c. dráma ismerete, kreatív írás, fantomjelenet, Globe Színház sajátosságai, drámai kelléktár	frontális és csoportmunka	fűzet, poszter	A díszlet, a jelmez előkészítése, további kreatív ötletek kitalálása, ami a filmben megjelenik majd	a kitalált jeleneteket nem mondják el egymásnak a tanulók, hiszen az lesz a rövidfilm témája, és a kreatív egyéni csoportmunka, amit a végén nézünk meg közösen
5.	Rövidfilm-forgatás	kreatív munka, filmforgatás, max. 5 perces, az előző órán megtervezett rövidfilm forgatása	együttműködés, odafigyelés, empátia, kommunikációs készség, kreativitás	a Rómeó és Júlia c. dráma ismerete, kameraállítás, fókusz, „színpadi megnyilvánulás”	kooperatív munka, különböző helyszíneken	okostelefon	A rövidfilm összevágása, befejezése, önreflexió megfogalmazása a csapatmunkáról	osztálytermen kívüli helyszínek, de egymástól nem túl messze, hogy a tanár is át tudja járni
6.	A projekt kiértékelése, a filmek és a ppt/makett bemutatás	a Shakespeare-projekt kiértékelése, a csapatok munkáinak értékelése szóban és érdemjeggyel is, önreflexió	véleménynyilvánítás, pozitív és negatív kritika megfogalmazása, kommunikációs készség, a kritika elfogadása, megfelelő ellenérvek, érvelési technika	a véleménynyilvánítás és az érvelési technika gyakorlása a korábbi ismeretanyagok alapján, megfelelő ellenérvelés	frontális, csoportos	projektor, hangfal, fűzet	---	fontos, hogy a csapatok ne csak a végeredményt nézzék, hanem a munka folyamatát is, tudjanak érvelni, megfelelő kritikát megfogalmazni, minden csapatban szükséges az önreflexió

Fekete Farkas Tímea, Magyar-angol szakos tanár, Fülek,
e-mail: feketefarkastimea@gmail.com

Mindent bele, avagy használd minden porcikád!

Köztudott, hogy minél több érzékszervére hatunk a tanulóknak, annál jobban elsajátítják az általunk előadott tananyagot, tehát nem elég elmondani, illetve megmutatni képen vagy valós szemléltető eszközzel, hanem hagyni kell a gyerekeket megtapintani, megszagolni és kipróbálni is az esetleges átadni kívánt tudás minden részletét. Beszéljünk itt a zöldségekről, gyümölcsökről, azok ízéről és illatáról, a tárgyak felületéről, vagy akár állatok színéről, szagáról és illatáról, stb. Minden lehetséges tulajdonságot, tárgyat és élőlényt meg kell nekik mutatni élőben is, s így könnyebben megjegyzik majd azokat.

Mi a helyzet a láthatatlan, megfoghatatlan fogalmakkal vagy igékkel? Azok kapcsán hogyan járunk el? Ezeknél is a **'megtapasztalás'** a lényeg. Idézzünk fel olyan szituációt a gyerkőcök életéből, amit már bizonyosan ők is átéltek, s azok kapcsán keressük meg bennük a megtapasztalt érzést, vagy annak kapcsán írjuk körbe a megtanulni, illetve megérteni kívánt fogalmat.

Az efféle elsajátítási módszernek is több lépcsője van:

1. mondjunk el egy rövid történetet, amelyben szerepel az érzés, illetve fogalom
2. szemléltessük képekkel, illusztrációval
3. JÁTSSZUK EL KÖZÖSEN A GYEREKEKKEL!

Számomra a legszimpatikusabb és legeredményesebb lépcsőfok a harmadik, amelyben a tanulók egész lényükkel részt vesznek a tanórán. A tanulók saját „bőrükön” tudják megélni az érzést, s eredményesebben tudják azt felidézni a számonkérésnél. Angoltanárként én ezt a módszert, amit a tudomány TPR-nak nevez (Total Physical Response), rendszeresen használom a tanulóimmal való közös munka során, s nagyon sokszor kapok pozitív visszajelzést ennek kapcsán. Sokszor, ha valamilyen szó nem jut a tanulóim eszébe, elég, ha elkezdem mutatni a szóhoz tartozó mozdulatot, ők rögtön kórusban mondják a keresett szót. Az érzés fantasztikus, s őket

is sikerélmény tölti el. A módszer lényege valahol a jelnyelvben keresendő, amikor is az egyes jelzett dolgokat egy-egy jelben vagy mozdulatban rejtünk el, s a mozdulatot látván rögtön eszünkbe jut a szó is.

A módszerrel szorosan összefügg a sokunk által jól ismert **Activity**, melynek lényege, hogy kis papírdarabokra felírt átismételni kívánt szavakból húz mindenki egyet-egyét, s azt a tábla előtt mutogatja el, a többiek pedig kitalálják a mozdulathoz tartozó megfelelő szót. Mivel a gyerkőcök imádnak játszani, s mozogni a sok ülés közben, ezért a TPR és az Activity is nagy kedvencünk, amelyet bármikor bedobhatunk, hogy kicsit megmozgassuk őket, vagy ha mélyebb elraktározást szeretnénk elérni a tanulásukban.

Mindenkit a módszer bátor használatára buzdítottok!

Játékra fel!